

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32782/2078-3566-2025-2-18>

Ірина ГРЕБЕНЕНКО

викладач кафедри адміністративно-правових дисциплін
та публічного управління
(Дніпровський державний університет внутрішніх справ,
м. Дніпро, Україна)
iryna.hrebienko@dduvs.edu.ua

АДМІНІСТРАТИВНЕ СУДОЧИНСТВО ЩОДО РОЗГЛЯДУ СПРАВ ПРО ПРИМУСОВЕ ВИДВОРЕННЯ ІНОЗЕМЦІВ ТА ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА ЗА МЕЖІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Із початку збройної агресії та ведення правового режиму – воєнного стану дедалі більше в адміністративних судах порушується питання щодо примусового видворення іноземців та осіб без громадянства за межі України. У статті розглянуто питання щодо підстав та процесу прийняття адміністративними судами рішень, які ухвалюються за результатами розгляду адміністративних позовів органів Державної міграційної служби України, Служби безпеки України або органу охорони державного кордону. Досліджений матеріал, який міститься у статті, дає підстави дійти висновку, що рішення про примусове видворення вищезазначених осіб відбувається здебільшого внаслідок порушення ними законодавства з прикордонних питань та міграційного законодавства. Проте видворення є також наслідком учинення іноземцями та особами без громадянства адміністративних правопорушень, які мають негативні наслідки. Окрім того, у статті приділено увагу такому питанню, що у зв'язку з актом відкритої військової агресії російської федерації проти України та запровадженням правового режиму воєнного стану дипломатичні відносини між Україною та російською федерацією розірвано, а діяльність посольства та консульських установ держави-агресора на території України припинена з вини РФ. З огляду на зазначене та той факт, що на території України перебувають громадяни країни-агресора, вони позбавлені можливості звернення до посольства та консульських установ країни громадянства та оформлення належних документів, які надають право на перебування на території України. Проте примусове видворення за межі України передбачає низку таких підстав, як виявлення порушника (що буває доволі складно, коли особа перебуває нелегально на території України або відмовляється від співпраці під час процедури його ідентифікації); можливість поміщення його в пункт тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають на території України; документальне оформлення примусового видворення (законодавством України передбачено, що примусове видворення іноземців до країни походження чи третьої країни здійснюється як на підставі рішення суду про примусове видворення з України іноземця та особи без громадянства, ухваленого за результатами розгляду позову органу ДМС України, органу СБУ або ДПС України, так і на підставі рішення центрального органу виконавчої влади – ДМС України або, у деяких випадках, за рішенням органу Служби безпеки України або органу охорони державного кордону); подальше супроводження іноземця до пункту пропуску через державний кордон України чи до країни походження. Тобто для видворення таких осіб за межі країни необхідно пройти чималий процес, який визначено законодавством, із чітким покроковим планом та його реалізацією. Дані процеси є важливими інструментами державного регулювання у сфері міграції, які забезпечують передусім безпеку країни і підтримання правопорядку задля захисту національних інтересів. Водночас, незважаючи на внутрішній емоційний стан співробітників ДМС України, СБУ та інших державних структур через воєнне вторгнення до нашої країни, вони дотримуються норм під час процедури депортації (повернення) та видворення усіх прав людини, гарантованих національним

© І. Гребененко, 2025

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-2987-6729>

та міжнародним законодавством. Аналіз статистичних даних щодо примусового видворення за межі країни іноземців та осіб без громадянства за наслідком їх порушення законодавства з прикордонних питань дає підстави дійти висновку щодо здійснення таких заходів примусу органами охорони державного кордону або міграційною службою на підставі судового рішення, що приймаються на основі адміністративного позову. Водночас судами приймаються рішення на підставі законів, які передбачають адміністративне видворення або вчинення особою адміністративного проступку, який серйозно порушує правопорядок. Тобто в судовому порядку досліджуються такі випадки, як, наприклад, невиконання рішення органу міграційної служби про примусове повернення особою протягом встановленого строку без поважних причин; обґрунтована підозра відносно іноземця або особи без громадянства, яка може ухилятися від виконання такого рішення у разі нелегального перебування її на території України, спроби незаконного перетину державного кордону поза встановленими пунктами пропуску, відсутність необхідних документів для в'їзду або виїзду з України, відсутність родичів в Україні, намір нелегальним шляхом потрапити до країни, відсутність співпраці з боку іноземця або особи без громадянства під час процедури його ідентифікації, а також неможливість отримання інформації з країни громадянської належності іноземця або країни походження особи без громадянства тощо. Проте чинним законодавством виокремлено деякі випадки, коли примусове повернення не застосовується до неповнолітніх іноземців та осіб без громадянства, тобто які не досягли 18-річного віку. Також не застосовується до тих осіб, на яких поширюється дія Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту». Даний Закон передбачає, що іноземці або особи без громадянства не можуть бути примусово повернуті в країну походження або третю країну, яка вчинила акт агресії проти України, або в країну, яка не визнає територіальну цілісність та суверенітет України або відмовляється визнавати протиправність посягань на територіальну цілісність та суверенітет України, зокрема голосувала проти Резолюції Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй про територіальну цілісність України від 27 березня 2014 р. № 68/262.

Ключові слова: примусове видворення, адміністративне судочинство, іноземці, особи без громадянства.

Постановка проблеми. До повномасштабного вторгнення в Україну на її територію в'їхала чимала кількість іноземців та осіб без громадянства з різною метою (заробіток – трудові мігранти, родичи, відвідувачі тощо). Такий наплив надав різні аспекти і як позитивний, так і негативний вплив на життя громадян. Повномасштабне вторгнення країни-агресора на територію України призвело до суворого контролю та ефективного регулювання даної ситуації. Особи, які перетнули кордон країни нелегально, утворюють «чорний ринок», працюючи поза межами податкового контролю, також такі особи є групою ризику, яка може підтримувати підлив суверенітету та громадської позиції в Україні. Окрім того, «чорний трудовий ринок» призводить до величезних фінансових утрат від ненадходження податків до державного бюджету України, які допомагають утримати економіку країни у нелегкі часи. Нелегальне перебування іноземців та осіб без громадянства на території України створює реальну загрозу порушення прав та свобод громадян, громадського порядку та безпеки, а також обороноздатності держави. Окрім того, дані особи створюють конкуренцію для громадян України на трудовому ринку, що породжує безробіття. Дані обставини можуть сприяти створенню сприятливих умов задля виникнення корупційних схем та призводять до ризиків у сфері державного управління. У цьому разі найбільш дієвим інструментарієм є застосування до мігрантів примусового видворення за межі України до своєї країни або третьої країни.

Однак чинним законодавством передбачено цілу низку етапів, які, своєю чергою, мають певні недосконалості в реалізації щодо примусового видворення іноземців та осіб без громадянства за межі країни. Дана сфера не підпадала під наукові дослідження на тому рівні, щоб мати змогу вдосконалення у цій галузі.

Аналіз публікацій, у яких започатковано вирішення цієї проблеми. Дослідженню різних підстав, труднощів, аспектів примусового видворення, затримання незаконних мігрантів, іноземців та осіб без громадянства, розгляду справ в порядку адміністративного судочинства щодо примусового видворення присвячено праці таких учених, як А. Комзюк, В. Зуй, О. Кушніренко, Т. Слінько та ін.

Метою статті є дослідження й аналіз такого явища, як примусове видворення іноземців та осіб без громадянства за межі країни, розкриття проблем, які виникають під час розгляду справ судами, і прогалин.

Виклад основного матеріалу. Ст. 3 Конституції України визначено, що права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави [4].

Тобто діяльність держави має і повинна бути спрямована на захист та забезпечення прав та свобод людини, і держава несе відповідальність перед людиною за свої дії.

Згідно зі ст. 26 Конституції України, іноземці та особи без громадянства, що перебувають в Україні законно, мають такі ж самі права та свободи, як і громадяни України, за винятками, передбаченими Конституцією, законами або міжнародними договорами України.

Україна є правовою державною, яка відповідно до Основного Закону має обов'язок щодо забезпечення прав і свобод людини на всій її території.

Аналіз положень Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» (далі – Закон) дає можливість визначити види примусових заходів, а саме таких, як примусове повернення та примусове видворення [7].

Законодавцем визначено дві різні процедури, які пов'язані з перебуванням іноземців та осіб без громадянства на території України.

Більш детально розібравши дані види, можна дійти висновку, що примусове повернення – це переміщення особи до країни походження або попереднього постійного проживання у разі порушення нею міграційного законодавства. Окрім того, даний вид не застосовується до іноземців та осіб без громадянства, які не досягли 18-річного віку, а також до тих, на яких поширюється дія Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту». Згідно з п. 2 ч. 8 ст. 26 Закону, дані особи не можуть бути примусово повернуті в країну походження або третю країну, яка вчинила акт агресії проти України, або в країну, яка не визнає територіальну цілісність та суверенітет України або відмовляється визнавати протиправність посягань на територіальну цілісність та суверенітет України, зокрема голосувала проти Резолюції Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй про територіальну цілісність України від 27 березня 2014 р. № 68/262.

Проте іноземець або особа без громадянства все ж таки підлягають примусовому поверненню в країну походження, коли це відбувається за рішенням уповноваженого на це органу виключно за наявності умови в їхніх діях ознак порушення законодавства про правовий статус іноземців та осіб без громадянства або якщо вони суперечать інтересам забезпечення національної безпеки України чи охорони громадського порядку, або якщо це необхідно для охорони здоров'я, захисту прав і законних інтересів громадян України. Наприклад, набрання вироком суду законної сили відносно даної особи, невжиття жодних заходів щодо звернення до ДМС, посольств, візових центрів тощо для продовження строку дії візи для перебування на території України тощо.

Аналіз судової практики в Україні щодо примусового повернення іноземців в країну походження вказує на те, що найчастішою підставою для прийняття рішення уповноваженим органом про примусове повернення слугують саме порушення законодавства про правовий статус іноземців та осіб без громадянства.

Проте сьогодні судова практика у цій категорії справ є різною, оскільки кожна справа має індивідуальний характер та різні докази, підстави тощо. Окрім того, під час виконання даного рішення існують ще й складнощі.

На відміну від примусового повернення примусове видворення – це більш суворе стягнення, яке застосовується у випадках, коли іноземець не виконав рішення про примусове повернення або вчиняє інші серйозні правопорушення.

Примусове видворення може застосувати лише суд.

Так, перед початком звернення уповноваженого органу до суду з адміністративним позовом у сфері міграційної політики йде декілька етапів, тобто надається особі можливість добровільно повернутися на територію держави походження. Обов'язок добровільно повернутися в країну походження або третю країну в установлений строк виникає, якщо особи не мають інших законних підстав для перебування в Україні.

Тобто перший етап, коли центральний орган виконавчої влади приймає рішення про добровільне повернення іноземців та осіб без громадянства за заявою про добровільне повернення. Строк здійснення процедури добровільного повернення не має перевищувати 60 днів.

Другий етап, який передуює зверненню до суду з адміністративним позовом, становить процедуру примусового повернення. Строк добровільного виконання не повинен перевищувати 30 днів зі дня прийняття рішення.

Після вчинення череди дій, які не призвели до результату, уповноважений орган звертається до суду з адміністративним позовом, і примусове видворення відбувається вже на підставі судового рішення адміністративного суду в разі невиконання в установленний строк без поважних причин рішення про примусове повернення або якщо є наявність обґрунтованих підстав уважати, що іноземець або особа без громадянства ухилятимуться від виконання такого рішення.

Проте під час розгляду адміністративного позову суд повинен урахувати не лише законодавство України, а й Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод, оскільки, видворення іноземця Договірною державою може призвести до порушення питання за ст. 3 Конвенції і, таким чином, стосуватися відповідальності цієї держави за Конвенцією, якщо буде доведено наявність суттєвих підстав уважати, що у разі депортації у країну призначення відповідній особі загрожуватиме поводження, заборонене ст. 3 Конвенції, тобто особа може бути піддана катуванню.

З урахуванням вищевикладеного вбачається, що як примусове повернення, так і примусове видворення має низку складних етапів, виконання яких полягає у дотриманні не лише законодавства України, а й міжнародних норм.

В умовах воєнного стану примусове видворення, на мою думку, є одним із найефективніших заходів, оскільки він сприяє міграційному порядку в країні. Це сприяє профілактиці вчинення кримінальних та адміністративних правопорушень іноземними громадянами та особами без громадянства, оскільки досудове розслідування та розгляд справ із такими особами зазвичай тривалі та потребують від державних органів чималих зусиль, наприклад знайти перекладача, за послуги якого на початку сплачує держава.

Міграційна політика, запроваджена в країні, має основне завдання – це своєчасне припинення протиправних дій із боку іноземних громадян та осіб без громадянства, які в'їжджають, перебувають і виїжджають із території країни. Законодавством України визначено, що незалежно від терміну перебування іноземця, особи без громадянства на території України вони стають учасниками правових відносин та, як наслідок наділяються правами та обов'язками.

Деякі науковці вважають, що «видворення за межі України – це захід адміністративного стягнення, що застосовується по відношенню до іноземця чи особи без громадянства і який полягає у їх виселенні за межі державного кордону нашої держави» [5, с. 147]; що адміністративне видворення – це «захід адміністративного припинення» [3, с. 228].

Тобто існує розбіжність між думками щодо того, чи є видворення іноземців та осіб без громадянства попереджувальним адміністративно-примусовим заходом або чи є заходом адміністративного стягнення чи заходом адміністративного припинення.

Деякі науковці пропонують усунути правову колізію щодо визначення самої правової природи стосовно термінів «видворення з України» та «примусового повернення до країни походження чи третьої країни», оскільки це є попередженням за протиправні дії для іноземців та осіб без громадянства [1, с. 316].

Сьогодні існує колізія в термінології, а саме: «примусове видворення» (ст. 30 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства»); «вислання» (ст. ст. 1, 3 Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту»); «адміністративне видворення» (ч. 3 ст. 24 КУпАП). Дана колізія призводить до ускладнень під час застосування на практиці такого заходу, як «примусове видворення», оскільки може залежати від того, як і який уповноважений орган це зазначив у процесуальному документі, що призводить до виникнення протиріч у розумінні термінів.

Не залишаємо поза увагою суб'єктів, на яких покладається забезпечення міграційного процесу, а саме на встановлення та реалізацію примусового видворення стосовно іноземців та осіб без громадянства, – це Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України; Державна міграційна служба України (спеціальний суб'єкт); Державна прикордонна служба та Служба безпеки України (вони є суб'єктами правоохоронної діяльності); адміністративні суди України (суб'єкт, який здійснює правосуддя).

Розгляд справ про примусове видворення в адміністративних судах має проходити швидко та ефективно. Строк, визначений Кодексом адміністративного судочинства, не може перевищувати 10 днів зі дня подання як позовної заяви, так і апеляційної скарги (ст. 288) [2].

Тобто у зжаті строки суд як першої інстанції, так і суд апеляційної інстанції повинні розглянути протягом 10 днів зі дня надходження до них процесуального документу, будь то позовна заява чи апеляційна скарга.

Попри деталізовану визначеність етапів процесу примусового видворення все ж таки існують певні проблеми в механізмі реалізації.

Верховний Суд у своїх рішеннях відзначає декілька проблем примусового видворення іноземців та осіб без громадянства за межі України, а саме: необхідність дотримання прав і свобод іноземців, зокрема права на справедливий суд та ефективний засіб правового захисту (перешкоди встановлюють здебільшого і самі іноземці та особи без громадянства); проблеми з ідентифікацією та встановленням особи, особливо за відсутності документів або наявності підроблених документів (відмова таких осіб сприяти ідентифікації та встановленню їхньої особи); ускладнення процедури примусового видворення через необхідність урахування міжнародних зобов'язань України, зокрема Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод; ризики для іноземців та осіб без громадянства, пов'язані з поверненням до країни походження, де вони можуть зазнавати переслідувань або інших порушень прав людини; необхідність забезпечення належного виконання рішень про примусове видворення, зокрема щодо організації супроводу та транспортування іноземців, уведеного правового режиму в країні – воєнного стану, де доступ до деяких кордонів знаходиться на окупованих територіях.

Проте попри всі умови в країні ДМС України та правоохоронні, судові органи продовжують виконувати свої обов'язки. За статистичними даними за 2024 р. прийнято рішення по затриманих нелегальних мігрантах: про добровільне повернення – 6 осіб, про примусове повернення – 2 657 осіб, про примусове видворення – 400 осіб, про заборону

в'їзду в Україну – 3 800 осіб, видворено нелегальних мігрантів у примусовому порядку – 270 осіб. Ці показники значно перевищують ті, які були встановлено до введення в країні воєнного стану.

Висновки. Досліджений матеріал дає підстави дійти висновку, що хоча законодавством і передбачено, що легальність перебування на території України іноземців або осіб без громадянства підтверджується відповідним документом, проте не залишається поза увагою той факт, що внаслідок уведення воєнного стану на території України виникають труднощі зі своєчасним документальним оформленням цих документів. Такі дії призводять як до початкового етапу «примусового повернення», так і більш тяжкого другого етапу «примусове видворення». Не залишається поза увагою той факт, що труднощі можуть залежати не лише від самого іноземця або особи без громадянства (порушення законодавства та вчинення протиправних дій), а й від збоїв у роботі того чи іншого органу внаслідок відсутності електрики, неможливості забезпечення зв'язку, ускладнення безпекової ситуації на певній території. Перелічені ситуації вимагають комплексного підходу до їх вирішення та зумовлюють необхідність ужиття відповідних заходів, таких як комплексна модернізація законодавства щодо приведення термінології у «єдину визначену» та вдосконалення порядку видворення іноземців та осіб без громадянства з України.

Список використаних джерел

1. Зьолка В. Л. Охорона національних інтересів України у прикордонній сфері (адміністративно-правовий аспект). Хмельницький : НАДПСУ, 2015. 672 с.
2. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06 липня 2005 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2747-15/print1389891188543116>
3. Комзюк А. Т. Заходи адміністративного примусу в правоохоронній діяльності міліції: поняття, види та організаційно-правові питання реалізації : монографія. Харків : Нац. унт внут. справ, 2002. 366 с.
4. Конституція України від 28.06.1996. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
5. Кушніренко О. Г., Слінько Т. М. Права і свободи людини та громадянина : навчальний посібник. Харків : Факт, 2001. 440 с.
6. Показники діяльності ДМС за 2024 рік. *Державна міграційна служба України*. URL: https://dmsu.gov.ua/assets/files/statistic/year/2024_12.pdf
7. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : Закон України від 22.09.2011. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 19–20. Ст. 179.
8. Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо захисту державного кордону України № 7475 від 19.06.2022. *Верховна Рада України*. URL: <https://itd.rada.gov.ua/BILLINFO/Bills/Card/39795>

Надійшла до редакції 04.06.2025

References

1. Zolka, V. L. (2015) Okhorona natsionalnykh interesiv Ukrainy u prykordonnii sferi (administratyvno-pravovyi aspekt) [Protection of national interests of Ukraine in the border sphere (administrative and legal aspect)]. Khmelnytskyi : Vyd-vo NADPSU. 672 p. [in Ukr.].
2. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrainy [Code of Administrative Judiciary of Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 06 lypnia 2005 r. Retrieved from: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2747-15/print1389891188543116>. [in Ukr.].
3. Komziuk, A. T. (2002) Zakhody administratyvnoho prymusu v pravookhoronnii diialnosti militsii: poniattia, vydy ta orhanizatsiino-pravovi pytannia realizatsii [Measures of administrative coercion in the law enforcement activities of the police: concepts, types and organizational and legal issues of implementation] : monohrafiia. Kharkiv : Nats. unt vnut. sprav. 366 p. [in Ukr.].
4. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine] vid 28.06.1996. Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>. [in Ukr.].

5. Kushnirenko, O. H., Slinko, T. M. (2001) *Prava i svobody liudyny ta hromadianyna* [Human and citizen rights and freedoms] : navch. posibnyk. Kharkiv : Fakt. 440 p. [in Ukr.].
6. Pokaznyky diialnosti DMS za 2024 rik [Indicators of the activity of the State Migration Service for 2024]. *Derzhavna mihratsiina sluzhba Ukrainy*. Retrieved from: https://dmsu.gov.ua/assets/files/statistic/year/2024_12.pdf. [in Ukr.].
7. Pro pravovyi status inozemtsiv ta osib bez hromadianstva [On the legal status of foreigners and stateless persons] : Zakon Ukrainy vid 22.09.2011. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2012. № 19–20. Art. 179. [in Ukr.].
8. Proekt Zakonu pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo zakhystu derzhavnoho kordonu Ukrainy [Draft Law on Amendments to Certain Laws of Ukraine on the Protection of the State Border of Ukraine] № 7475 vid 19.06.2022. *Verkhovna Rada Ukrainy*. Retrieved from: <https://itd.rada.gov.ua/BILLINFO/Bills/Card/39795>. [in Ukr.].

ABSTRACT

Iryna Hrebenenko. Administrative judiciary regarding the consideration of cases on the forced expulsion of foreigners and stateless persons across the borders of Ukraine in the conditions of martial state

Since the beginning of armed aggression and conducting the legal regime – martial law, more and more in the administrative courts the issue of forced expulsion of foreigners and stateless persons outside Ukraine is raised. The article deals with the grounds and process of decision -making by the administrative courts, which are made on the basis of consideration of administrative claims of bodies of the State Migration Service of Ukraine, Security Service of Ukraine or the State Border Protection Body. The studied material contained in the article gives grounds to conclude that the decision to compulsory expulsion of the above persons is mostly due to their violation of the legislation on border issues and migration legislation.

However, the expulsion is the result of committing foreigners and stateless persons of administrative offenses that have negative consequences. In addition, the article pays attention to such a matter that in connection with the act of open military aggression of the Russian Federation against Ukraine and the introduction of a legal regime of martial law, diplomatic relations between Ukraine and the Russian Federation were torn apart, and the activities of the embassy and consular institutions of the state-aggressor state. In view of the above, the fact that there are citizens of the aggressor country in the territory of Ukraine, they are deprived of the opportunity to apply to the Embassy and Consular Institutions of the country of citizenship and registration of proper documents that grant the right to stay in the territory of Ukraine. However, forced expulsion outside Ukraine provides a number of grounds such as the detection of the offender (which is quite difficult when a person is illegally in the territory of Ukraine or refuses to cooperate during the procedure of its identification); the possibility of placing it at the point of temporary stay of foreigners and stateless persons who are illegally in the territory of Ukraine; Documentary registration of forced expulsion (by the legislation of Ukraine provides that the forced expulsion of foreigners to the country of origin or third country is carried out, as on the basis of a court decision on enforcement of a foreigner and a person of statelessness from Ukraine, approved by the results of consideration of the claim of the SBU of Ukraine or the State Statistics Committee of Ukraine, and on the basis of state border protection body); Further support of the foreigner to the checkpoint across the state border of Ukraine or to the country of origin.

That is, in order to expel such persons outside the country, it is necessary to go through a considerable process, which is defined by law, with a clear step -by -step plan and its implementation. These processes are important tools for state regulation in the field of migration, which ensure the first security of the country's safety and support law and order to protect national interests. At the same time, despite the internal emotional state of the employees of the LCA of Ukraine, the SBU and other state structures, through military invasion of our country, they comply with the norms during the deportation (return) procedure and the expulsion of all human rights guaranteed by national and international legislation.

The analysis of statistics on forcible expulsion outside the country of foreigners and stateless persons as a result of their violation of the legislation on border issues gives grounds to conclude on the implementation of such measures of coercion by the state border protection authorities or the migration service on the basis of a court decision made on the basis of administrative claim. At the same time, the courts make decisions on the basis of laws that provide for administrative expulsion or committing a person of an administrative misconduct, which seriously violates the rule of law. That is, the court examines such cases as, for example, the failure to comply with the decision of the migration service on the forced return, personally within the prescribed period without valid reasons; A substantiated suspicion of a foreigner or a stateless person who may evade the implementation of such a decision in the case of illegal stay in the territory of Ukraine, attempts to illegally cross the state border outside the established checkpoints, lack of necessary documents for entry or departure from Ukraine, lack of relatives in Ukraine, and a person, or from the country of civil affiliation of a foreigner or country of origin of a stateless person, etc.

However, the current legislation identifies some cases where compulsory return does not apply to minor foreigners and stateless persons who have not reached the age of 18 years. Also, it does not apply to those persons covered by the Law of Ukraine “On Refugees and Persons in need of additional or temporary protection”. This law stipulates that foreigners or stateless persons cannot be forcibly returned to the country of origin or a third country that committed an act of aggression against Ukraine, or to a country that does not recognize the territorial integrity and sovereignty of Ukraine or refuses to recognize the unlawfulness Ukraine dated March 27, 2014 No. 68/262.

Key words: *forced expulsion, administrative judiciary, foreigners, stateless persons.*